

af hvert Aars Januar Maaned ved Amtmændene indhente Erklæringer fra alle Underøvrigheder i Kjøbstæderne og paa Landet om hvad Middelpriiserne have været i deres Districter i de siden Sædens Indhøstning forløbne Maaneder. Biskopperne skulle indhente lignende Erklæringer fra alle Sognepræster, saaledes at de af disse verdslige og geistlige Embedsmænd afgivne Erklæringer skulle være grundede paa nøie Dpgivende af de virkelige stedfundne Priser, og de skulle ikke troe sig berettigede til ved umotiverede Bøta at kunne have umiddelbar Indslydelse paa Capitelstartens Bestemmelse. Disse Erklæringer skulle samles hver for sig og et Middeltal deraf udtrages. Disse 2 Hovedsummer skulle derefter for hver Bares fort for sig sammenlægges og den halve af den derved udfomne Sum ansættes som Capitelstart. Ansættelsen skal ske til Kyndelmisse, og den sættes for samme Districter som hidtil.

Der indløb snart Klager over, at Geistligheden havde for stor Indslydelse paa Capitelstartens Sættelse. Præsterne tegnede deres Bøta paa de Circulairer, som vedkommende Amtsprovst indsendte i Januar Maaned, men for at afhjælpe de fremsatte Klager udsendte Rentekammeret under 21de Novbr. 1820 et Circulaire til samtlige Stiftsøvrigheder, hvori befales; at Præsterne skulle enhver især indsende sit Botum til vedkommende Provst, og denne igjen til Stiftsøvrigheden; hvilke særskilte Bøta da af dem kunne foranstattes bekendtgjorte ved Trykken i Stiftets offentlige Tidender. Derhos bemyndigedes Stiftsøvrigheden til at henlægge et eller andet Botum, som skulde findes alt for afvigende fra de virkelige Priser, uden at samme medtoges til Capitelstartens Beregning.

I Aaret 1821 indsendte Amtmanden og Provsten over Sorø Amt Forslag til Forandring i Henseende til Tiden og Maaden, paa hvilken Capitelstarten sættes, og i en Erklæring herover af 8de December 1821 udtalte Cancelliet, at det syntes rigtigst at oppebie om ikke de Klager, som vare førte med Hensyn til Ansættelsesmaaden, vilde hæves ved den i Circulairret af 21de November 1820 trufne Foran-

staltning, at Præsterne skulde erklære sig særskilt og deres Bøta bekendtgjøres ved Trykken.

I Aaret 1830 havde Stiftamtmanden og Biskoppen i Sjællands Stift indsendt Forslag om, at der i Indberetningerne skulde ansøres Priser saavel paa toradet som ferradet Byg, for efter det deraf udfomne Middeltal at bestemme Capitelstarten paa Byg. Efter en nærmere Undersøgelse afgjordes Spørgsmaalet derhen, at Priserne paa begge Sorter Byg, i det Forhold, hvori hver især affattes, bør lægges til Grund for de befalede Indberetninger saaledes, at begge Sorter gaae ind iblandt Capitelstartens Præmisser.

Allerede i den første Ständeressession i Viborg, i Aaret 1836, fremkom et Forslag af Overkrigscommisair Christensen, betræffende Capitelstarterne. Han omtaler det som en bekendt Sag, at Capitelstarterne ofte ikke udtrykke Bøtens rette Værdi. Aarsagerne hertil fandt han at være, at de Maaneder, hvis Priser lægges til Grund, ikke ere tilstrækkelige for at udfinde en ret Middelpriis; at Pluraliteten af de Embedsmænd, hvis Bøta ved Sættelsen gjøre Udslaget, ere i høi Grad interesserede i Resultatet, samt at en offentlig Bekendtgjørelse af disse Bøta ikke finder Sted. Han foreslog derfor, at Maanederne Februar og Marts medtages i den Tid, hvis Priser bestemmer Capitelstarten, saa denne først sættes i Slutningen af Marts, og at de særskilte Bøta offentliggjøres ved Trykken, saasnart Taxterne vare satte. Over dette Forslag nedsattes en Comitee, bestaaende af en Herredsfoged, en Amtsprovst og en Proprietair, og denne Comitee fandt Grund til at antage, at jo flere Maaneders Priser der tages med, desto større bliver Sandsynligheden for, at Taxten vil nærme sig til Lighed med de virkelige Priser, hvorhos den fandt, at Tiendetagerne kunde ved Lov gjøres berettigede til, ved Udgangen af Aaret at opkræve et passende Forbud paa den Betaling, hvis fulde Beløb ei laader sig beregne, for Capitelstarten er sat. Comiteen fandt ogsaa, at den foreslaede Offentliggjørelse burde finde Sted overalt. Den indstillede derfor: at Februar og Marts Maaneders Kornpriser medtages ved Beregningen.